

Олена Отич

Інститут педагогіки і психології
професійної освіти АПН України
м. Київ

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Переосмислення ролі і завдань сучасної професійної освіти, зумовлене утвердженням нової гуманістичної парадигми та світовими тенденціями щодо забезпечення культуровідповідності навчання і виховання професіонала, робить все більш актуальною проблему впровадження мистецтва до змісту професійної підготовки фахівців різних спеціальностей.

Завдяки усвідомленню науковцями та педагогами професійних навчальних закладів важливості формування у майбутніх професіоналів не лише наукової, а й художньої картини світу нині змінюються пріоритети професійної освіти. У зв'язку із цим академік І.А. Зязюн зазначає: «Якщо раніше вважалося, що витoki підвищення продуктивності праці зумовлюються фізичними можливостями робітника, навичками його рухливості, то у сучасному виробництві переваг набув інтелектуальний аспект трудового процесу. Особиста культура робітника стає основоположним фактором зростання продуктивності праці, її ефективності і якості. Науково-технічний прогрес ставить абсолютно інші вимоги до робітника, різко відмінні від традиційних уявлень, усталених в епоху панування екстенсивної економіки. Сучасному виробництву необхідні виробники-особистості з обширом світогляду, з багатою структурою потреб, з розвиненою уявою, з постійним прагненням до самоудосконалення не лише фахового, але й загальнокультурного»¹.

¹ Зязюн І.А., Сагач Г.М., *Краса педагогічної дії*. Навч. посібник. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – С. 24.

Безперечно, у цьому процесі надзвичайно важлива роль належить мистецтву. Воно опочуттєвлює й гуманістично спрямовує людське знання, надає йому істинної соціальної значущості.

Доцільність впровадження мистецтва до змісту неперервної професійної освіти зумовлюється тим, що воно, по-перше, привчає людину до краси, формує в неї потребу жити й творити за її законами. А це має найбезпосередніше значення і для виробництва, і для суспільства взагалі: людина, вихована в оточенні краси, у прагненні до неї, сама „продукує” красу навколо себе, й ця краса виявляється і у створюваному нею естетичному середовищі своєї оселі (офісу, виробничого цеху), і в її зовнішньому вигляді, і в якості продуктів її праці, і у красі її вчинків, і у спрямованості її на досягнення такого рівня майстерності своєї професійної діяльності, який можна назвати „мистецтвом”.

По-друге, мистецтво розвиває творчі здібності й творчу індивідуальність особистості, які є запорукою успішності будь-якої діяльності, а у сучасних умовах постійно оновлюваного й наукоємного виробництва стають просто необхідними.

По-третє, мистецтво формує інтелігентність і загальну культуру особистості, без яких неможлива професійна культура фахівця будь-якої виробничої сфери. Як зазначав Д.С. Лихачов у своїх „Листах про добре й прекрасне”: «кожний спеціаліст, кожний інженер, лікар, медична сестра, тесля чи токар, шофер, кранівник чи тракторист мають володіти культурним світоглядом. Не повинно бути сліпих до краси, глухих до слова й справжньої музики, черствих до добра, безпам'ятних до минулого. А для усього цього потрібні знання, потрібна інтелігентність, що дається ... мистецтвом»².

По-четверте, найбільшою цінністю, якою нагороджує людину мистецтво, є цінність доброчесності: «Нагороджена даром розуміти мистецтво, людина стає морально кращою, а отже, - й більш щасливою. Оскільки збагачена через мистецтво даром доброго розуміння світу, оточуючих її людей, минулого, людина легше розуміє інших людей, різні національні культури - їй легше жити»³.

По-п'яте, цінності мистецтва є важливими засобами розвитку культурної і духовної екології суспільства й особистості, вироблення в молоді „імунітету” проти сучасної агресивної масової поп-культури, запобігання її духовній «всеядності», втраті ціннісних орієнтирів тощо.

По-шосте, залучення учнівської молоді до мистецтва допомагає ефективному розв'язанню проблеми „важковиховуваних учнів”, оскільки,

² Лихачев Дмитрий Сергеевич, *Письма о добром и прекрасном* /Сост. и общ. ред. Г.А. Дубровской. – Симферополь: Таврия, 1990. – С. 169.

³ Лихачев Дмитрий Сергеевич, *Письма о добром и прекрасном* /Сост. и общ. ред. Г.А. Дубровской. – Симферополь: Таврия, 1990. – С. 88.

„знайшовши” себе у виконанні брейк-дансу, грі на гітарі чи іншій мистецькій діяльності, молоді люди вже не „тиняються” по вулиці у пошуках пригод, а спрямовують свою енергію на цікаву і корисну справу.

По-сьоме, мистецтво завдяки своїм психотерапевтичним і релаксаційним можливостям допомагає людині подолати психологічні проблеми, які нерідко виникають в неї і в особистому житті і професійній діяльності. Воно створює зони захисного збудження, занурюючись у які, людина може регулювати свій емоційний стан, знімати психічну напругу, лікувати неврози, позбуватись психічних травм, відновлювати сили тощо. Тому підвищенню продуктивності праці фахівців усіх професійних сфер, на нашу думку, дуже б сприяло створення на виробництві та у професійних навчальних закладах різних рівнів акредитації кабінетів і кімнат психологічного розвантаження, у яких за допомогою застосування музико-терапії, арт-терапії, бібліо-терапії, психодрами тощо кваліфікований спеціаліст-психотерапевт міг би допомогти людині зняти стрес, розслабитися, просто відпочити.

По-восьме, мистецтво є важливим компонентом професійної діяльності фахівців цілого ряду виробничих і невиробничих галузей: працівників ресторанного й готельного бізнесу, сфери туризму, швейного виробництва, торгівлі, парикмахерської справи, дизайну, фотографії та ін. Тому, вважаємо, що професійна підготовка спеціалістів у цих галузях обов'язково повинна містити відповідний їм мистецький компонент, втілений у професійно орієнтованих мистецьких дисциплінах. До речі, деякі з професійних навчальних закладів м. Києва заклали необхідність введення цього компонента вже у самій своїй назві: Мистецький коледж, Школа сучасного фотомистецтва, Професійне училище швейного та парикмахерського мистецтва тощо.

Окремої уваги заслуговують професійно-художні та художньо-професійні училища, у яких навчальною програмою передбачено викладання вузько профільних спеціальних дисциплін.

На нашу думку, існуюча практика вивчення лише того різновиду мистецтва, який визначає освітній профіль закладу нині вже застаріла, оскільки розгляд окремого виду мистецтва поза загальним мистецьким контекстом є однобічним, неповним і не забезпечує цілісності професійно-ХУДОЖНЬОЇ підготовки майбутніх фахівців. Тому вважаємо за доцільне ввести до навчальних планів означених училищ (хоча б на рівні ознайомлення) вивчення інших різновидів мистецтва, яке може відбуватися у межах предметно-інтегративної моделі навчання. Остання ґрунтується на виборі профільюючого виду мистецтва як домінантного і доповнення його вивчення предметним викладанням інших мистецьких дисциплін та запровадженням інтегрованих спецкурсів, на зразок „Теорії та історії мистецтв”, „Художньої культури” тощо.

Аргументуючи необхідність запровадження мистецтва до змісту неперервної професійної освіти, звернемо увагу на те, що недооцінка його ролі у формуванні особистості фахівця й у суспільному поступі людства завжди призводить до виникнення в нього проблем духовного плану.

Так, нехтування мистецької складової гуманістичного й гуманітарного компонентів змісту освіти наприкінці ХХ століття стало однією з причин „всесвітньої кризи” і самої освіти, і суспільства в цілому. Головною ознакою цієї кризи є бездуховність і моральний релятивізм особистості, антигуманна спрямованість наукових відкриттів і виробничих технологій. Людство зіткнулось із явищами, які у науці отримали назву феномену Самюела Коена - „меч у руках божевільного”. Сутність цього феномену полягає у тому, що освіта, забезпечуючи особистості високий рівень знань і професійної компетентності, не дає їй стійких моральних орієнтирів. Яскравими прикладами тому є Хіросима, наукові розробки з клонування людини, бездоганно організовані й виконані терористичні акти тощо.

Нині постіндустріальне суспільство намагається змінити свої освітні пріоритети, розуміючи, що пануючий технократичний підхід не спроможний задовольнити вимоги щодо формування потрібного суспільству фахівця - морального, гуманного, творчого, духовно багатого.

Вчені і педагоги-практики різних країн започаткували наукові розробки з проблеми використання мистецтва як засобу підвищення ефективності праці та розвитку творчого потенціалу працівників різних сфер виробництва. Зокрема, у Франції в усіх професійних колежах введено викладання мистецьких дисциплін; у США, Японії запроваджено „курси креативності”, мистецько-художні стажування тощо, на яких представники різних професій за допомогою мистецтва навчаються творчому розв’язанню виробничих проблем, набувають навичок відчуття смаку до добре зробленої роботи, вчать гармонізувати й упорядковувати професійні та особистісні відносини⁴.

В Україні Доктриною освіти та іншими нормативними документами накреслено шляхи подолання кризових явищ, які полягають у забезпеченні випереджувального розвитку освіти і культури.

У зв’язку із цим мистецька освіта набуває стратегічного значення як реальний засіб досягнення більш високого якісного рівня людського життя через утвердження одвічних, істинних цінностей. Саме з мистецтвом пов’язуються нині перспективи гуманізації суспільних відносин, ствердження нових ідеалів розвитку духовної культури особистості, «реалізація принципу діалогічного підходу у педагогічному процесі, орієнтація на його творчу спрямованість»⁵.

⁴ Зязюн І.А., Сагач Г.М., *Краса педагогічної дії. Навч. посібник*. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – С. 25.

⁵ Рудницька О.П., *Педагогіка: загальна та мистецька*. Навч. посібник. – К.: ..., 2002. – С. 5.

Національний характер мистецької освіти має забезпечуватися засобом відтворення у її змісті національних традицій українського народу, осмислення культурно-історичного та художнього значення його здобутків, виявлення можливостей їх використання у формуванні національної свідомості та самосвідомості підрастаючого покоління.

Залучення молоді до культури свого народу через ознайомлення з його мистецтвом сприятиме, на нашу думку, не лише формуванню її національного характеру, ментальності тощо, але й виробленню в неї гордості за свою Батьківщину, прагнення примножити її міць і добробут своєю працею.

Все більш активно лунає у зв'язку із цим у педагогічному середовищі думка щодо необхідності широкого впровадження у навчально-виховний процес професійних закладів освіти різних типів і рівнів акредитації мистецьких дисциплін з метою гармонізації особистісного, творчого і професійного розвитку учнів і студентів; навчення їх розуміти красу, втілену у художніх творах, предметах і явищах оточуючого світу; формування в них потреби жити й творити за її законами та самовдосконалюватись упродовж усього життя, прагнучи до ідеалу прекрасного.

Наголошується на необхідності розробки теоретико-методологічних засад та інноваційних методик викладання мистецьких дисциплін у різних навчальних закладах, а також – на доцільності виокремлення „мистецької освіти” у самостійну наукову галузь (подібно до того, як виокремилися у самостійні галузі неперервної професійної освіти медична, військова, економічна, педагогічна та ін.).

Усі ці профільні освітні галузі мають як спільні риси, зумовлені їх спільною науковою основою - загальною теорією педагогіки, так і відмінні, що полягають у специфіці їх предмета. Вони суттєво відрізняються одна від одної також за своїми фундаментальними принципами.

Зокрема, для мистецької освіти специфічними можна назвати принципи наступності і неперервності, які є не просто бажаними, а визначальними для цієї професійної галузі.

Так, якщо професійна підготовка лікаря, юриста, інженера та спеціалістів переважної більшості інших професій розпочинається, як правило, після закінчення основної чи середньої загальноосвітньої школи і може відбуватись за різними моделями («школа – внз»; «основна школа – профільний ліцей – внз»; «школа – училище [технікум, коледж] – внз» тощо), то професійного музиканта чи хореографа можна підготувати лише, починаючи з молодшого шкільного, або навіть із старшого дошкільного віку, і якщо втратити цей час, його вже потім ніколи не надолужити (за рідким виключенням, коли людина у зрілому віці починає опановувати мистецтво і досягає у цьому таких значних результатів, як Арам Хачатурян, який розпочав свої заняття музикою у 19-річному віці, але завдяки своєму виключному таланту згодом став видатним композитором).

Мистецька освіта неможлива поза ступеневістю: для того, щоби вступити до середнього спеціального мистецького закладу – училища, необхідно пройти повний курс навчання у відповідній мистецькій школі. Щоб вступити до вищого мистецького закладу, обов'язково треба мати середню спеціальну освіту або закінчити відповідну школу-десятирічку. Таким чином, можливими моделями мистецької професійної освіти є: «спеціалізована школа – училище – внз» або «спеціалізована школа-десятирічка – внз». Рідке виключення у цьому правилі становлять вокалісти, які можуть вступити до музичного училища чи навіть – до музичної академії, не маючи початкової музичної освіти, а тільки завдяки своїм голосовим даним.

Іншим специфічним принципом мистецької освіти є опосередкованість, віддаленість і тривалість у часі педагогічного впливу мистецтва.

Цей принцип був обгрунтований вченим-психологом Л.С. Виготським у праці „Психологія мистецтва”. Він виявляється у здатності мистецтва впливати на формування певних якостей особистості не тільки у момент безпосереднього сприймання нею художніх творів, але й більш значною мірою - у процесі їх післядії, спричиненої катарсисом.

Не диктуючи людині безпосередньо необхідності у здійсненні певних вчинків, мистецтво зумовлює їх через деякий час опосередковано, на рівні підсвідомості. І чим більше захоплення викликає в людини твір мистецтва, чим сильніші емоції і почуття він зумовлює, тим сильнішою буде його післядія. Тому видатний психолог називав мистецтво суспільною технікою почуттів⁶.

Одним з найбільш важливих принципів мистецької освіти є принцип інтеграції. Він ґрунтується на тому, що „елементи усіх мистецтв завжди і всюди одні й ті ж самі, і кожне з мистецтв містить у собі в усій повноті решту. Музика як ритм, мелодія і звук; живопис як гармонія ліній і кольору; скульптура як почуття димірності; танець як голос вічного руху душі; поезія як музика відчужань”⁷. Таким чином, естетика одного мистецтва „стає й естетикою іншого; тільки матеріал відмінний”⁸ (Р. Шуман).

Візьмемо до уваги й те, що сприймання мистецьких творів є асоціативним процесом: звучання музики може викликати в уяві слухача зорові відчуття, враження смаку чи дотику. Художня картина може зумовлювати слухову асоціацію. Цілий ряд асоціацій викликають літературні твори тощо. Це відбувається завдяки єдиній для всіх мистецтв образно-символічній природі їх походження, спільності їх законів, соціальних завдань і функцій.

⁶ Виготський Л.С., *Психологія искусства*. – М.: Педагогіка, 1987. – С. 239.

⁷ Лесь Курбас, *Статті и воспоминания о Лесе Курбасе. Литературное наследие* / Сост. М. Лабинський, Л. Танюк. – М.: Искусство, 1987. – С. 365.

⁸ Цит. за: Рудницька О.П., *Педагогіка: загальна та мистецька*. Навч. посібник. – К.: ..., 2002. – С. 105.

Зазначене зумовлює доцільність розгляду мистецької освіти в інтегративному контексті – як спорідненість різних елементів мистецьких знань, необхідних особистості для цілісного осягнення художньої картини світу та усвідомлення власних творчих перспектив⁹.

Такий підхід відповідає сучасним тенденціям науково-синтетичного осягнення дійсності. Він забезпечує формування знань з художньої культури за принципом їх взаємозв'язку та взаємодоповнення і сприяє усуненню міждисциплінарної відокремленості у викладанні дисциплін художньо-естетичного циклу.

Визначаючи інтеграцію мистецтв як послідовність етапів переходу від функціонування окремих видів мистецтва до різних варіантів їхньої взаємодії, доктор педагогічних наук, професор О.П. Рудницька - фундатор мистецької освіти в Україні - відповідно до цих етапів розглядала й процес формування художніх *уявлень* про різні типи і форми інтеграції мистецтв та аспекти інтеграції мистецьких *знань*: від опанування художньої мови моносенсорних мистецтв до відчуття і розуміння різних форм їх органічного сполучення.

На цій основі вона обґрунтувала рівні інтеграції мистецтв, художніх уявлень та знань у галузі мистецтва: теоретичний і емпіричний, міжпредметний і внутрішньопредметний, художній і позахудожній.

Теоретичний рівень інтеграції, на думку О.П. Рудницької, передбачає узагальнення і систематизацію мистецьких *знань*. Емпіричний – інтеграцію чуттєво-образних *вражень* художнього сприйняття. Міжпредметна інтеграція виявляється у координації художньої інформації, яку суб'єкт отримує багатоканально, тобто, сприймаючи різні види мистецтв одночасно (наприклад, кіно, яке поєднує зображення, звук, дію тощо). Внутрішньопредметна інтеграція, на думку вченої, відбувається внаслідок поєднання різних стилів і жанрів всередині *одного* виду мистецтва (наприклад, сполучення академічної та джазової музики, класики і року, вокальної й симфонічної музики тощо). Художній рівень інтеграції, за О.П. Рудницькою, притаманний звичним для нас формам мистецької творчості (наприклад, ансамблю пісні і танцю, вокально-хореографічній композиції тощо). Позахудожній – тим формам, які ще не набули визнання як самостійні види мистецтва (наприклад, фігурне катання, художня гімнастика, демонстрація модних виробів одягу, масові видовища з елементами спорту і традиційних мистецтв і т. ін.). Позахудожні форми інтеграції охоплюють також використання фонового музичного сприймання, терапевтичних можливостей мистецтва, художнє оформлення інтер'єру, створення естетичного середовища тощо¹⁰.

⁹ Там само.

¹⁰ Рудницька О.П., *Педагогіка: загальна та мистецька*. Навч. посібник. – К.: ..., 2002. – С. 108 – 113.

Грунтуючись на даній класифікації і обравши для дослідження лише предметний аспект інтеграції, ми виділяємо такі її рівні: метапредметний, міжпредметний та інтерпредметний.

Метапредметний рівень передбачає інтеграцію мистецтв у межах різних циклів дисциплін, міжпредметний – на рівні предметів тільки мистецького циклу, інтерпредметний – у межах одного навчального предмета.

Проблема інтеграції є актуальною не лише для мистецької освіти. Відбиваючи сучасні тенденції до формування єдиної картини світу, цілісної системи знань, вона з такою ж гостротою постає в інших галузях педагогічної науки. Зокрема, доктор педагогічних наук І.М. Козловська, розробляючи дидактичні основи інтеграції знань, обґрунтовує сутність даного поняття як „єдність багатоманітного” і визначає інтеграцію як один з видів взаємодії явищ оточуючої дійсності¹¹.

Якщо дане розуміння докласти до галузі мистецької освіти, то взаємодію мистецтв можна розглядати як такий взаємний вплив різновидів мистецтва, у результаті якого відбувається їх взаємопроникнення і взаємозбагачення, частковий взаємоперехід або навіть повне злиття, наслідком якого може стати утворення якісно нового виду мистецтва.

Залежно від міри й динаміки взаємовпливу і взаємопроникнення видів мистецтва можна виділити чотири основні суміжні види їхньої взаємодії: синкретизм, комплекс, інтеграцію й синтез.

Кожен із них має свої потенційні можливості щодо застосування у навчально-виховному процесі загальноосвітньої й вищої школи, але все ж таки, найкращі можливості щодо викладання мистецьких дисциплін, вважають вчені, закладені в інтеграції.

Це зумовлюється тим, що зв'язки, які виникають у її ході, більш впорядковані і сильні, ніж у комплексі, але не такі жорсткі й застигли, як у синтезі. Вони відзначаються більшою варіативністю, різноманітністю і дозволяють цілісно охопити не тільки мистецькі явища, але й у явлення про мистецтво, мистецькі знання та художні враження.

Саме тому інтегративний підхід, який передбачає різні варіанти, форми та етапи взаємодії мистецтв і сприяє формуванню в особистості полісенсорності, багатомірності відчуття й осягнення світу, набуває сьогодні пріоритетності у мистецькій освіті¹².

Разом з тим, враховуючи розмаїття світу мистецтва, представленого і взаємопов'язаними художніми комплексами, і окремими різновидами,

¹¹ Козловська І.М., *Теоретико-методологічні аспекти інтеграції знань учнів професійно-технічної школи: дидактичні основи* /За ред. С.У. Гончаренка. – Львів: Світ, 1999. – С. 43.

¹² Рудницька О., *Педагогіка мистецтва: пошуки, перспективи* //Професійна освіта: педагогіка і психологія /За ред. І. Зязюна, Н. Ничкало. – Вип. II. – Київ – Ченстохова. – 2000. – С. 237 – 239.

О.П. Рудницька вважає, що процес викладання мистецьких дисциплін у сучасних закладах освіти має зорієнтовуватися не лише на застосування інтегративного підходу, але й на широке використання підходу предметного, що реалізується у викладанні окремих мистецьких дисциплін – музики, образотворчого мистецтва, хореографії. Такий підхід є необхідним для глибокого розуміння специфічних властивостей цих моносенсорних мистецтв й відповідних їм засобів художньої виразності.

Сьогодні у навчальних планах професійних закладів освіти України не передбачено спеціального місця для мистецьких дисциплін, що негативно позначається на рівні загальної і професійної культури їх випускників.

Незважаючи на нові позитивні тенденції щодо педагогізації професійної підготовки майбутніх спеціалістів, що намітилися нині у системі вищої професійної освіти (зокрема, при технічних, медичних, юридичних та інших вищих навчальних закладах відкрито кафедри педагогіки), необхідність естетизації цієї підготовки усвідомлена лише у поодиноких випадках. Так, при Києво-Могилянській академії діє Культурно-мистецький центр, який організовує культурно-дозвілєву та мистецьку діяльність студентів; у Білоцерківському державному аграрному університеті відкрито факультет громадських професій, який охоплює усі форми і види культурно-спортивної роботи та художньої самодіяльності; при Полтавському технічному університеті відкрито кафедру мистецтва та художньої творчості, головним напрямом діяльності якої є теоретичне й практичне ознайомлення студентів з різними видами мистецтва та залучення їх до художньо-творчої діяльності.

Якщо у вищих навчальних закладах України нині з'явилися бодай якісь позитивні зрушення у напрямі естетизації професійної підготовки майбутніх спеціалістів, то у широкому загалі професійних навчальних закладів навпаки, відбувається скорочення дисциплін естетико-культурологічного циклу (етнографії, естетики тощо).

Виправити існуюче становище допомогло б, на нашу думку, введення до змісту професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників і молодших спеціалістів інтегрованого курсу „Мистецтво”, зорієнтованого на профіль навчання й майбутню спеціальність учнів (секретарів керівника, закрійників, перукарів, кухарів-кондитерів, барменів та офіціантів тощо). Означений курс повинен, на нашу думку, мати прикладний характер і спрямовуватись не стільки на здобуття учнями теоретичних знань у галузі мистецтва, скільки на формування в них практичних навичок впізнавання та розуміння творів різних видів мистецтв, елементарних художньо-творчих умінь тощо. Принципова важливість цього обґрунтовується головним постулатом феноменологічної естетики - методологічної основи мистецької освіти: мистецтво не хоче, щоби його знали, а хоче, щоби викладене у ньому

розуміли (і додамо, - вміли знайти цьому застосування у повсякденному житті).

На розробку такого курсу і будуть спрямовуватися наші подальші наукові пошуки.

Olena Otycz

OŚWIATA ARTYSTYCZNA JAKO ELEMENT SYSTEMU USTAWICZNEJ EDUKACJI ZAWODOWEJ

Streszczenie

Oświata artystyczna rozpatrywana jest przez autorkę artykułu jako ważny element bardziej złożonego systemu — ustawicznej edukacji zawodowej. Określone są podstawowe zasady artystycznej edukacji, poddano analizie doświadczenia innych krajów z wprowadzeniem artystycznego komponentu do treści ustawicznej edukacji zawodowej. Uzasadniono potrzebę wprowadzenia przedmiotów bloku estetycznego do planów nauczania i programów zawodowego kształcenia fachowców nieartystycznych specjalności na Ukrainie. Podjęto problem opracowania zintegrowanego przedmiotu „Sztuka” dla szkolnictwa zawodowego, skierowanego na artystyczno-estetyczny rozwój uczniów, kształtowanie u nich praktycznych umiejętności poznawania i rozumienia utworów różnych rodzajów sztuki oraz elementarnych, twórczych umiejętności artystycznych.

Олена Отич

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Резюме

Мистецька освіта розглядається автором статті як важлива складова системи більш високого порядку - неперервної професійної освіти.

Визначаються основні принципи мистецької освіти, аналізується зарубіжний досвід впровадження мистецького компонента до змісту неперервної професійної освіти, обґрунтовується необхідність введення дисциплін художньо-естетичного циклу до навчальних планів і програм професійної підготовки фахівців немистецьких спеціальностей в Україні.

Ставиться проблема щодо необхідності розробки інтегрованого курсу „Мистецтво” для ПТНЗ, спрямованого на художньо-естетичний розвиток учнів, формування в них практичних навичок впізнавання та розуміння творів різних видів мистецтва, вироблення елементарних художньо-творчих умінь.

Olena Otych

ART EDUCATION AS A COMPONENT OF SYSTEM OF CONTINUOUS VOCATIONAL TRAINING

Summary

The art education is considered by the author of clause as the important component of system of the higher order - continuous vocational training.

The basic principles of art education are defined, the foreign experience of introduction of an art component in the contents of continuous vocational training is analyzed. the necessity of introduction of disciplines of an art - aesthetic cycle in the educational plans and programs of professional training of the experts of unart specialities on Ukraine is proved.

The problem of necessity of development of the integrated rate «Art» for vocational training schools, directed on art - aesthetic development of the pupils, formation at them of practical skills understanding of products of different kinds of art, development of elementary art - creative skills rises.